

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.1	
	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Środki ochrony przed bronią masowego rażenia
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	Obieralny
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	mgr inż. Sławomir Klusek

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	W: 15; Ćw.: 15	W: 10; Ćw.: 8
Liczba godzin ogółem	30	18

C - Wymagania wstępne

Student przedmiotu powinien posiadać wiedzę z funkcjonowania elementów i systemów bezpieczeństwa. Niezbędna jest także wiedza ogólna z zakresu fizyki, biologii i chemii.

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Wyposażenie studenta w wiedzę z zakresu nauk o bezpieczeństwie oraz nauk pokrewnych a w szczególności w wiedzę odnoszącą się do rodzajów broni i charakterystyki środków masowego rażenia oraz skutków ich użycia w kontekście historycznym i współczesnym.
Umiejętności	
CU1	Zdobycie umiejętności w zakresie samodzielnej oceny sytuacji i inicjowania systemu ochrony przed skutkami użycia broni i środków masowego rażenia.
Kompetencje społeczne	
CK1	Wykształcenie krytycznego podejścia oraz zdolności przewidywania i interpretacji wystąpienia negatywnych skutków zagrożeń dla funkcjonowania państwa i regionu.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Kierunkowy efekt kształcenia
Wiedza (EPW...)		
EPW1	Student ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę dotyczącą zasad oddziaływania broni masowego rażenia (bmr) i toksycznych środków przemysłowych (tśp) i ich wpływu na środowisko.	K_W01
EPW2	Student ma pogłębioną wiedzę dotyczącą sił i środków krajowego systemu rozpoznawania skażeń i jego powiązań z systemem NATO.	K_W03

Umiejętności (EPU...)		
EPU1	Sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą teoretyczną, wykorzystuje inne obszary wiedzy i techniki symulacyjne do sporządzania prognoz i analiz.	K_U06
EPU2	Student trafnie dobiera metody i środki analityczne niezbędne do opracowani dokumentów prognostycznych.	K_U08
Kompetencje społeczne (EPK...)		
EPK1	Student potrafi interpretować występujące w otoczeniu fakty oraz przewidywać ich konsekwencje.	K_K09
EPK2	Student potrafi pracować w zespole i pełnić w nim również funkcje kierownicze.	K_K15
EPK3	Student potrafi odpowiednio określać priorytety w realizacji zadań i przewidywać skutki wykazywanej aktywności.	K_K16

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	Niestacjonarnych
W1	Istota działania broni nuklearnej – społeczne skutki jej użycia przez podmioty państwowe i niepaństwowe.	2	1
W2	Broń chemiczna i biologiczna – skutki jej działania.	3	2
W3	Środki radiologiczne jako nowy typ broni masowego rażenia.	2	1
W4	Organizacja krajowego systemu rozpoznawania skażeń.	2	1
W5	Metody współdziałania służb cywilnych i wojskowych.	2	1
W6	Charakterystyka i dobór środków ochrony przed bronią masowego rażenia.	2	2
W7	Charakterystyka oddziaływania toksycznych środków przemysłowych.	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	10

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	Niestacjonarnych
C1	Działalność organizacji międzynarodowych w zakresie nierozprzestrzeniania broni masowego rażenia.	2	1
C2	Charakterystyka środków używanych w rozpoznaniu skażeń i ich prognozowaniu.	2	1
C3	Metody współdziałania organów i urzędów administracji publicznej w przeciwdziałaniu skutkom użycia środków masowego rażenia i toksycznych środków przemysłowych.	2	1
C4	Działalność międzynarodowa na rzecz nierozprzestrzeniania broni masowego rażenia.	2	1
C5	Środki ochrony przed bronią masowego rażenia będące w dyspozycji ludności cywilnej.	2	1
C6	Rola i zadania organów administracji publicznej w czasie wystąpienia skutków oddziaływania środków masowego rażenia (na wybranym przykładzie).	5	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	8

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M2 - Wykład problemowy (metoda problemowa) M4 – Wykład z wykorzystaniem materiałów	Laptop, rzutnik, oprogramowanie

	multimedialnych (metoda programowa)	specjalistyczne
Ćwiczenia	M5 - Metoda praktyczna (ćwiczenia kreatywne : przygotowanie i przedstawienie prezentacji, przygotowanie i prezentacja referatu, przygotowanie dokumentacji według wcześniej ustalonych założeń).	Kopie dokumentów źródłowych, rzutnik, schematy, mapy

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia (wybór z listy)
Wykład	F2 – Obserwacja (obserwacja poziomu przygotowania do zajęć i aktywności uczestnictwa w zajęciach).	P1 - Egzamin pisemny w formie opisowej
Ćwiczenia	F4 – Wypowiedź / wystąpienie (sposób prezentacji opracowań pisemnych; zakres i sposób prezentacji multimedialnych). F5 - Ćwiczenia praktyczne (aktywność i poprawność analizy i wyciąganych wniosków do wcześniej zadanego założenia).	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia	
	F2	P1	F4	F5
EPW1	X	X		
EPW2	X	X		
EPU1		X		
EPU2		X	X	X
EPK1			X	X
EPK2			X	
EPK3			X	X

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP.)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	dobry dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Student zna w stopniu zadawalającym działania broni masowego rażenia i toksycznych środków przemysłowych.	Student zna w stopniu dobrym działania broni masowego rażenia i toksycznych środków przemysłowych.	Student zna biegle działania broni masowego rażenia i toksycznych środków przemysłowych.
EPW2	Student ma podstawową wiedzę o krajowym systemie rozpoznania skażeń.	Student ma wiedzę o działaniu krajowego systemu rozpoznania skażeń.	Student ma biegłą wiedzę o krajowym systemie rozpoznania skażeń i we właściwy sposób potrafi ją łączyć z działaniami administracji publicznej.
EPU1	Student potrafi wiązać niezbędną wiedzę teoretyczną z praktyką działania.	Student potrafi wiązać w stopniu większym niż zadawalającym wiedzę teoretyczną z praktyką.	Student potrafi biegle diagnozować zagrożenie z użyciem bmr i tśp., właściwie ocenia jakie służby specjalistyczne wymagają działania, analizować informacje przekazywane do służb, uruchomić samodzielnie proces reagowania, przekazać informację organowi odpowiedzialnemu za podejmowanie

			decyzji w strefie odpowiedzialności.
EPU2	Student dobiera metody i środki analizy zagrożeń z pomocą innych osób.	Student potrafi samodzielnie dobierać środki do przeprowadzenia analizy zagrożeń.	Student samodzielnie dobiera środki analityczne i przeprowadza stosowane analizy.
EPK1	Student interpretuje w otoczeniu istniejące fakty z pomocą innych.	Student potrafi samodzielnie interpretować występujące w otoczeniu fakty mogące spowodować zagrożenia.	Student potrafi samodzielnie interpretować występujące w otoczeniu fakty oraz przewidywać konsekwencje rozwoju występujących zagrożeń.
EPK2	Student nie potrafi w pełni działać zespołowo.	Student ma świadomość pracy zespołowej, ale przedkłada własne oceny i rozwiązania nad pracę zespołową.	Student w pełni rozumie działania zespołowe. Potrafi krytycznie odnosić się do własnych decyzji. Jednocześnie jest w stanie podejmować logiczną obronę indywidualnej oceny sytuacji.
EPK3	Student potrafi podjąć się wykonywania zadań w ramach zespołu, niemniej jednak jego praca wymaga nadzoru.	Student podejmuje wykonywanie zadań w ramach zespołu, nie mniej jednak zlecone mu zadania wymagają korekty.	Student potrafi pracować zespołowo, zlecone mu zadania nie wymagają nadzoru.

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Egzamin

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Petter H.J; *Broń atomowa*, Warszawa 2011.
2. Błądek J; *Broń chemiczna i toksyczne środki przemysłowe*.
3. Corday, C. –Perez Armendaeiz , J. Hartman, *Broń chemiczna i biologiczna raport dla obywatela*, Warszawa 2003.
4. Krauze M, Nowak I; *Broń chemiczna*, Warszawa 1984.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Szarski K, *Zminiaturyzowane ładunki jądrowe*, Warszawa 1985.
2. Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. *Prawo atomowe*.
3. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*.
4. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*.
5. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tekst ujednolicony).
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r. *w sprawie szczegółowych zasad organizacji Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego*.
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r. *w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach*.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	18
Konsultacje	2	2
Czytanie literatury	9	13
Przygotowanie prezentacji/referatu	9	12
Przygotowanie do ćwiczeń	12	15
Przygotowanie do egzaminu	13	15
Suma godzin:	75	75

Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	3	3
--	----------	----------

Ł - Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	dr inż. S.Lenard
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	
Podpis	

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.2.
---	-----------

	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU / MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	System ratownictwa medycznego w Polsce
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	Obieralny
4. Język przedmiotu	Język polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	mgr Iwona Ratuszniak

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	W: (15); Ćw.: (15);	W: (10); Ćw.: (8)
Liczba godzin ogółem	30	18

C - Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Przekazanie studentom wiedzy i terminologii z zakresu funkcjonowania systemu ratowniczego w RP pozwalającej zrozumieć powiązania między jego jednostkami oraz specyfikę imprez masowych i taktykę działań ratowniczych w zdarzeniach z dużą liczbą osób poszkodowanych.
CW2	Przekazanie studentom wiedzy pozwalającej określić stany zagrożenia życia i zasady udzielania pierwszej pomocy.
Umiejętności	
CU1	Wykształcenie umiejętności rozróżnienia zadań jednostek systemu ratowniczego i kompetencji osób zajmujących kluczowe stanowiska oraz planowania działań związanych z organizacją imprezy masowej w oparciu o obowiązujące akta prawa.
CU2	Wyposażenie studentów w kompetencje niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia zgodnie z obowiązującymi procedurami.
Kompetencje społeczne	
CK1	Wykształcenie postawy zgodniej z zasadami etyki oraz obowiązku przestrzegania tajemnicy zgodnie z Ustawą o ochronie danych osobowych.
CK2	Kształtowanie u studentów kompetencji niezbędnych do współdziałania w zespole.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Kierunkowy efekt kształcenia
Wiedza (EPW...)		
EPW 1	Ma podstawową wiedzę na temat struktur, organizacji, funkcjonowania oraz relacji między instytucjami, służbami, inspekcjami, i innymi jednostkami organizacyjnymi systemu ratownictwa medycznego	K_W02
EPW 2	Zna rodzaje więzi społecznych, potrafi określić wpływ i dobrać metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych oraz badania źródeł istotnych dla ratownictwa medycznego i zagrożeń życia i zdrowia.	K_W05
Umiejętności (EPU...)		
EPU 1	Potrafi wykorzystać w praktyce wiedzę teoretyczną do szczegółowego analizowania procesów przyczynowo- skutkowych wynikających z zadań ratownictwa medycznego	K_U02
EPU 2	Dokonuje analizy zjawisk istotnych z punktu widzenia PRM w oparciu o posiadane dane i wiedzę	K_U03
EPU 3	Student potrafi udzielić pomocy adekwatnej do rozpoznanego stanu zgodnie z obowiązującym zakresem kompetencji i procedurami postępowania;	K_U04
EPU 4	Student potrafi rozpoznać stan zagrożenia życia	K_U05
Kompetencje społeczne (EPK...)		
EPK 1	Student potrafi dzielić się swoją wiedzą i umiejętnościami	K_K01
EPK 2	Student potrafi współpracować w zespole	K_K03
EPK 3	Student dba o jakość wykonywanych czynności	K_K08

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	System ratownictwa zintegrowanego. Organizacja i funkcjonowanie systemu ratownictwa medycznego w Polsce. Zadania wojewody wynikające z Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym.	2	1
W2	Jednostki Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne. Jednostki współpracujące z PRM.	1	1
W3	System powiadamiania ratunkowego. Zadania Centrum Powiadamiania Ratunkowego. System Wspomagania Dowodzenia PRM. Zadania lekarza koordynatora ratownictwa medycznego.	3	2
W4	Kompetencje i zadania dyspozytora medycznego w świetle obowiązujących aktów prawnych.	1	1
W5	Medycyna ratunkowa w systemie bezpieczeństwa państwa.	1	1
W6	Bezpieczeństwo na imprezach masowych w aspekcie obowiązujących aktów prawnych.	1	1
W7	Organizacja pomocy medycznej w zdarzeniach masowych i katastrofach. Taktyka działań ratunkowych w zdarzeniach z dużą liczbą osób poszkodowanych.	2	1
W8	Wybrane stany zagrożenia zdrowia i życia wynikające z nagłych zachorowań oraz obrażeń ciała. Procedury udzielania pierwszej pomocy.	4	2

	Razem liczba godzin wykładów	15	10
--	-------------------------------------	-----------	-----------

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Analiza Planu Działania Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla województwa lubuskiego.	1	1
C2	Obserwacja pracy Centrum Powiadamiania Ratunkowego.	3	1
C3	Planowanie zabezpieczenia imprezy masowej.	1	1
C4	Ocena sytuacji na miejscu zdarzenia oraz określanie stanu poszkodowanego.	1	0,5
C5	Udzielanie pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia omdlenia, drgawek i utraty przytomności.	1	0,5
C6	Wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej u dorosłego i dziecka w standardzie BLS z wykorzystaniem AED.	2	1
C7	Udzielanie pierwszej pomocy osobie z zagrożeniem zdrowia i życia: podejrzenia zawału mięśnia sercowego, udaru mózgowego, hipoglikemii, ataku astmy, użądlenia, hipotermia.	2	1
C8	Udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanemu z obrażeniami ciała: zranienia, oparzenia, porażenie prądem, podejrzenia obrażeń kostno-stawowych	2	1
C9	Prowadzenie akcji ratunkowej na miejscu symulowanego zdarzenia z wykorzystaniem zestawu pierwszej pomocy	2	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	8

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M2 – Metoda problemowa (wykład z elementami dyskusji)	laptop, rzutnik
Ćwiczenia	M5 – Metoda praktyczna (ćwiczenia kreatywne: przygotowanie prezentacji, przygotowanie referatu)	laptop, rzutnik

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia (wybór z listy)
Wykład	F2 – Obserwacja/aktywność (obserwacja poziomu przygotowania się do zajęć)	P1 – Egzamin (pisemny w formie testu)
Ćwiczenia	F2 – Obserwacja/aktywność (ocena ćwiczeń wykonanych podczas zajęć) F3 – Praca pisemna (przygotowanie referatu) F4 – Wypowiedź/wystąpienie (sposób prezentacji prac pisemnych)	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		
	F2	P1	F2	F3	F4
EPW1	X	X	X	X	X
EPW2	X	X	X	X	X
EPU1			X	X	X

EPU2			X	X	X
EPU3			X	X	X
EPU4			X	X	X
EPK1			X	X	X
EPK2			X	X	X
EPK3			X	X	X

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP.)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	dobry dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Zna niektóre zasady funkcjonowania systemu ratownictwa medycznego	Zna większość terminów określających funkcjonowanie systemu ratownictwa medycznego	Zna wszystkie wymagane terminy wszystkie wymagane terminy opisujące system ratowniczy w RP
EPW2	Wymienia zadania wojewody dotyczące planowania i funkcjonowania PRM	Rozróżnia zadania wojewody dotyczące planowania i funkcjonowania PRM	Potrafi powiązać działania wojewody dotyczące planowania i funkcjonowania PRM z innymi podmiotami systemu ratowniczego
EPU1	Posługuje się niektórymi aktami prawa określającymi system ratowniczy w RP	Posługuje się większością aktów prawnych określających system ratowniczy w RP	Posługuje się wszystkimi aktami prawa określającymi system ratowniczy w RP
EPU2	Rozróżnia niektóre zadania lekarza koordynatora, dyspozytora medycznego i operatora numeru 112	Rozróżnia większość zadań lekarza koordynatora, dyspozytora medycznego i operatora numeru 112	Porównuje kompetencje lekarza koordynatora, dyspozytora medycznego i operatora numeru 112
EPU3	Opisuje planowanie zabezpieczenia imprezy masowej	Konstruuje plan zabezpieczenia imprezy masowej	Porównuje plany zabezpieczenia w zależności od charakteru imprezy masowej
EPU4	Ocenia bezpieczeństwo na miejscu zdarzenia	Wykrywa sytuacje stanowiące zagrożenie bezpieczeństwa	Proponuje sposoby zminimalizowania zagrożeń lub ich skutków
EPK1	Szanuje godność osobistą osób znajdujących się na miejscu zdarzenia	Rozumie skutki braku poszanowania godności osobistej	Ocenia działania innych w aspekcie poszanowania godności osobistej i proponuje rozwiązania w sytuacjach konfliktowych
EPK2	Dzieli się swoją wiedzą i umiejętnościami	Rozumie znaczenie doskonalenia wiedzy i umiejętności	Wspiera działania zmierzające do doskonalenia kompetencji zawodowych
EPK3	Współpracuje w zespole	Rozumie znaczenie współpracy dla osiągnięcia zamierzonych celów	Ocenia pracę zespołową i proponuje rozwiązania sytuacji konfliktowych

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Egzamin

K – Literatura przedmiotu

1. Literatura obowiązkowa:

1. Ustawa z dnia 8 września 2006r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U.191.poz. 1410, z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dn. 31 lipca 2009r. w sprawie organizacji i funkcjonowania centrów powiadamiania ratunkowego i wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego (Dz.U. z dnia 18 sierpnia 2009r. z późn. zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie wojewódzkiego planu działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne oraz kryteriów kalkulacji kosztów działalności zespołów ratownictwa medycznego (Dz.U. 2011, nr 3, poz. 6.)
2. Guła P.: *Powiadomienie i dysponowanie w ratownictwie medycznym*. Medycyna praktyczna, Kraków 2009.
3. *Pierwsza pomoc. Obowiązkowe instrukcje postępowania podczas wypadków i w sytuacjach kryzysowych*, pod redakcją Krzysztofa Panufnika, Wyd. Forum Poznań 2008r.
4. *Wytyczne resuscytacji krążeniowo-oddechowej*, Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2015.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. *Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych i katastrofach*, podręcznik pod redakcją Jana Ciećkiewicza, Wydawnictwo Górnicki, Wrocław 2012r.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem	30	18
Konsultacje	5	10
Czytanie literatury	10	13
Przygotowanie pracy pisemnej	10	14
Przygotowanie do ćwiczeń	10	10
Przygotowanie do sprawdzianu	10	10
Suma godzin:	75	75
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin: 25 godz.)	3	3

Ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	Iwona Ratuszniak
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	e-mail: ivonar@mrar.info
Podpis	

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.3	
	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Działania psychologiczne w sytuacjach kryzysowych
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	Obieralny
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	mgr Jolanta Szyrkarczuk

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	W.: (15); Ćw.: (15)	W.: (10); Ćw.: (8)
Liczba godzin ogółem	30	18

C - Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zarządzania kryzysowego

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Przekazanie wiedzy dotyczącej źródeł, rodzajów, symptomów i przebiegu kryzysów psychologicznych, mechanizmów radzenia sobie oraz ogólnej metodyki interwencji kryzysowej.
Umiejętności	
CU1	Zdobycie umiejętności dokonywania wyboru i stosowania odpowiednich dla sytuacji kryzysowych środków, narzędzi i metod.
CU2	Zdobycie umiejętności posługiwania się normami i regułami obowiązującymi w interwencji kryzysowej.
Kompetencje społeczne	
CK1	Przygotowanie do działań samodzielnych oraz współdziałania w zespole.
CK2	Wykształcenie zdolności kreatywnego wypracowywania rozwiązań w sytuacjach kryzysowych.
CK3	Ukształtowanie wrażliwości, odpowiedzialności i postawy etycznej w relacji z osobą w stanie kryzysu.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Kierunkowy efekt kształcenia
Wiedza (EPW...)		
EPW1	Student opisuje i tłumaczy zjawiska, procesy i mechanizmy psychologiczne funkcjonowania człowieka w sytuacji kryzysu.	K_W05 K_W06
EPW2	Student charakteryzuje działania psychologiczne w sytuacjach kryzysowych.	K_W05 K_W06
Umiejętności (EPU...)		

EPU1	Student identyfikuje i analizuje sytuację kryzysową stosując odpowiednie teorie psychologiczne.	K_U06
EPU2	Student wykorzystuje odpowiednie dla sytuacji metody i techniki interwencji kryzysowej.	K_U06
EPU3	Student stosuje normy i reguły pracy z osobami w stanie kryzysu.	K_U07
Kompetencje społeczne (EPK...)		
EPK1	Student jest zdolny do działań samodzielnych oraz współpracy w grupie i świadomy podejmowanej odpowiedzialności.	K_K04
EPK2	Student jest wrażliwy na relację podmiotowości i poszanowania granic.	K_K05 K_K11
EPK3	Student identyfikuje swoje osobiste predyspozycje do przyjmowania różnych ról w sytuacjach kryzysowych.	K_K04

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Zmaganie się z krytycznymi wydarzeniami życiowymi.	1	1
W2	Źródła i rodzaje sytuacji kryzysowych.	1	1
W3	Fazy reakcji kryzysowej i czynniki wpływające na jej przebieg.	2	1,5
W4	Psychologiczne rozumienie i charakterystyka kryzysu.	2	1
W5	Symptomy kryzysu w sferze somatycznej, poznawczej, emocjonalnej i behawioralnej.	1	1
W6	Mechanizmy i strategie radzenia sobie.	2	1
W7	Pojęcie, cele i cechy interwencji kryzysowej.	2	1
W8	Etapy interwencji kryzysowej.	2	1,5
W9	Rola wsparcia społecznego w sytuacjach kryzysowych.	2	1
	Razem liczba godzin wykładów	15	10

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Specyfika kryzysów normatywnych i sytuacyjnych.	1	0,5
C2	Zasoby osobiste jako źródło odporności.	2	1
C3	Rola i zadania interwenta w sytuacji kryzysowej.	2	1
C4	Pomoc psychologiczna w różnych kategoriach kryzysów.	5	3
C5	Strukturalne i funkcjonalne ujęcie wsparcia społecznego.	2	1
C6	Mechanizmy działania wsparcia w sytuacji kryzysowej.	2	1
C7	Poszukiwanie i unikanie wsparcia, percepcja i ocena jego trafności.	1	0,5
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	8

G - Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M2 – Metoda problemów (wykład z elementami analizy źródłowej i dyskusji);	komputer, projektor, tablica flipchart
Ćwiczenia	M3 – Metoda eksponująca (pokaz prezentacji multimedialnej, wizyty studyjne); M5 – Metoda praktyczna (analiza literatury przedmiotu, analiza przykładów i stanów faktycznych).	komputer, projektor, tablica flipchart, teksty źródłowe

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia (wybór z listy)

Wykład	-	P2 – Zaliczenie pisemne w formie testowej z elementami opisu
Ćwiczenia	F1 – Sprawdzian pisemny w formie testowej z elementami opisu F2 – Ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład	Ćwiczenia	
	P2	F1	F2
EPW1	X		
EPW2	X		
EPU1		X	X
EPU2	X	X	X
EPU3			X
EPK1		X	X
EPK2		X	X
EPK3			X

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP.)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	dobry dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Opisuje niektóre podstawowe zjawiska, procesy psychologiczne funkcjonowania człowieka w sytuacji kryzysu, ale nie potrafi wyjaśnić mechanizmów.	Prawidłowo opisuje i tłumaczy zjawiska, procesy i mechanizmy psychologiczne funkcjonowania człowieka w sytuacji kryzysu.	Wyczerpująco opisuje i tłumaczy zjawiska, procesy i mechanizmy psychologiczne funkcjonowania człowieka w sytuacji kryzysu.
EPW2	Dokonuje ogólnej charakterystyki działań psychologicznych w sytuacjach kryzysowych	Charakteryzuje szczegółowo działania psychologiczne w sytuacjach kryzysowych	Charakteryzuje działania psychologiczne w sytuacjach kryzysowych w sposób pogłębiony i wykraczający poza wymagany programem zakres.
EPU1	Powierzchniowo identyfikuje i analizuje sytuację kryzysową, stosując teorie psychologiczne nie zawsze w sposób właściwy	Odpowiednio identyfikuje i analizuje sytuację kryzysową stosując właściwe teorie psychologiczne	Bez błędnie identyfikuje i wnikliwie analizuje sytuację kryzysową stosując odpowiednie teorie psychologiczne w sposób rozbudowany
EPU2	korzysta z metod i technik interwencji kryzysowej w sposób, popełniając nieznaczące błędy	właściwie wykorzystuje odpowiednie dla sytuacji metody i techniki interwencji kryzysowej	sprawnie i w sposób niestandardowy wykorzystuje odpowiednie dla sytuacji metody i techniki interwencji kryzysowej
EPU3	czasami stosuje niektóre normy i reguły pracy z osobami w stanie kryzysu	zazwyczaj stosuje wszystkie normy i reguły pracy z osobami w stanie kryzysu	zawsze stosuje wszystkie normy i reguły pracy z osobami w stanie kryzysu
EPK1	jest zdolny do działań samodzielnych lub współpracy w grupie, zamiana roli powoduje obniżenie efektywności, nie zawsze jest świadomy podejmowanej	jest zdolny do działań samodzielnych jak i współpracy w grupie, zamiana roli nie powoduje obniżenia efektywności, zawsze jest świadomy podejmowanej	jest zdolny do działań samodzielnych oraz współpracy w grupie, konieczność zamiany ról powoduje wzrost motywacji i zwiększa efektywność, zawsze wykazuje się pogłębioną świadomością podejmowanej

	odpowiedzialności	odpowiedzialności	odpowiedzialności
EPK2	jest świadomy znaczenia relacji podmiotowości i poszanowania granic, ale nie potrafi w pełni stosować jej w praktyce	jest wrażliwy na relację podmiotowości i poszanowania granic, prawidłowo stosuje ją w praktyce	jest szczególnie wrażliwy na relację podmiotowości i poszanowania granic, stosuje ją w praktyce w sposób naturalny i spontanicznie
EPK3	powierzchniowo identyfikuje swoje osobiste predyspozycje do przyjmowania różnych ról w sytuacjach kryzysowych	adekwatnie identyfikuje swoje osobiste predyspozycje do przyjmowania różnych ról w sytuacjach kryzysowych	wnikliwie identyfikuje swoje osobiste predyspozycje do przyjmowania różnych ról w sytuacjach kryzysowych

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie z oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. W. Badura - Madej (red.), *Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej*, Warszawa 1996.
2. D. Kubacka - Jasiocka, A. Lipowska - Teutsch. (red.), *Oblicza kryzysu psychologicznego i pracy interwencyjnej*, Kraków 1997.
3. J. L. Greenstone, Ch. C. Leviton, *Interwencja kryzysowa*, Gdańsk 2004.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. H. Sęk, R. Cieślak (red.), *Wsparcie społeczne, stres i zdrowie*, Warszawa 2004.
2. H. Sęk, T. Pasikowski (red.), *Zdrowie – Stres – Zasoby*, Poznań 2001.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	18
Konsultacje	1	1
Czytanie literatury	9	15
Przygotowanie do ćwiczeń	5	8
Przygotowanie do zaliczenia	5	8
Suma godzin:	50	50
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	2	2

ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	Jolanta Szynkarczuk
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	szynkarczuk@o2.pl
Podpis	Jolanta Szynkarczuk

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.4	
	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU / MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	Obieralny
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	dr inż. Stanisław Lenard

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	W: (15); Ćw.: (15);	W: (8); Ćw.: (10);
Liczba godzin ogółem	30	18

C - Wymagania wstępne

Wiedza ogólna z zakresu zarządzania kryzysowego.

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Ugruntowanie wiedzy z zakresu zasad organizacji i funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego.
CW2	Poznanie możliwości taktyczno technicznych zastępów ratowniczych.
Umiejętności	
CU1	Nabywanie umiejętności poszukiwania i analizowania źródeł wiedzy
CU2	Nabywanie umiejętności kalkulowania wykorzystanie zastępów ratowniczych w działaniach.
CU3	Nabywanie umiejętności wykorzystywania źródeł wiedzy do oceny sytuacji.
Kompetencje społeczne	
CK1	Doskonalenie umiejętności pracy zespołowej.
CK2	Doskonalenie umiejętności określania priorytetów realizacji zadań.
CK3	Doskonalenie umiejętności przewidywania skutków podejmowanych działań.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Kierunkowy efekt kształcenia
Wiedza (EPW)		
EPW1	Student posiada wiedzę w zakresie zasad organizacji i funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego.	K_W12

EPW2	Student zna możliwości taktyczno techniczne zastępów ratowniczych.	K_W07
Umiejętności (EPU)		
EPU1	Student potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną do formułowania opinii w kwestii specyfiki funkcjonowania KSRG.	K_U02
EPU2	Student potrafi kalkulować wykorzystanie zastępów ratowniczych w działaniach.	K_U10
EPU3	Posiada umiejętność obserwacji i wykorzystywania źródeł informacji do oceny działania KSRG.	K_U03
Kompetencje społeczne (EPK)		
EPK1	Student potrafi pracować w grupie.	K_K04
EPK2	Student potrafi określać priorytety realizacji zadań.	K_K06
EPK3	Student potrafi przewidywać skutki swojej aktywności.	K_K08

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Wprowadzenie do organizacji ochrony przeciwpożarowej w RP.	2	2
W2	Podstawy prawne funkcjonowania KSRG.	2	1
W3	Zasady włączania jednostek do KSRG.	2	1
W4	Zasady sprawdzania gotowości bojowej jednostek włączonych do KSRG.	3	1
W5	Zasady powoływania odwodów operacyjnych.	2	1
W6	Zasady kalkulacji sił i środków do działań ratowniczo gaśniczych.	4	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	8

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Rodzaje środków gaśniczych neutralizatorów i sorbentów.	2	2
C2	Zapoznanie z możliwościami pojazdów ratowniczych.	4	2
C3	Określanie możliwych wariantów rozwinięć do gaszenia pożaru obiektów.	2	1
C4	Określanie możliwych wariantów rozwinięć do ratownictwa chemiczno ekologicznego.	2	1
C5	Określenie możliwych wariantów rozwinięć sił i środków do gaszenia pożaru lasu.	2	1
C6	Zapoznanie z możliwościami pojazdów gaśniczych.	3	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	10

G - Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M1 - Wykład Informacyjny z zastosowaniem analizy wybranych przypadków	Środki do multimedialnej projekcji Wiadomości
Ćwiczenia	M1 - Analiza tekstów źródłowych M2 - Kalkulacje sił i środków M3 - Prezentacja wybranych jednostek sprzętowych	Materiały źródłowe Wybrane jednostki wyposażenia Technicznego straży pożarnych

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia
Wykład	-	P1 - Egzamin pisemny w formie Opisowej
Ćwiczenia	F1 - Obserwacja poziomu przygotowania do ćwiczeń F2 - Ocena sposobu i zakresu prezentowania wiedzy praktyczne	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia

Efekty przedmiotowe	Wykład	Ćwiczenia	
	P1	F1	F2
EPW1	X		X
EPW2	X		X
EPU1		X	X
EPU2		X	X
EPU3			X
EPK1		X	X
EPK2		X	
EPK3		X	

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	dobry dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Student zna zasady funkcjonowania KSRG w podstawowym zakresie	Student zna zasady funkcjonowania KRG	Student zna zasady funkcjonowania KSRG w sposób wyróżniający
EPW2	Student zna możliwości taktyczno techniczne zastępów ratowniczych w podstawowym zakresie	Student zna możliwości taktyczno techniczne zastępów ratowniczych	Student zna większość możliwości taktyczno technicznych zastępów ratowniczych
EPU1	Student potrafi poszukiwać wiedzy, ale tylko z pomocą zespołu	Student przejawia samodzielność w pozyskiwaniu i analizowaniu wiedzy	Student potrafi kierować zespołem w pozyskiwaniu i wykorzystaniu wiedzy
EPU2	Student potrafi w ograniczonym zakresie dokonywać kalkulacji sił i środków	Student potrafi samodzielnie dokonywać kalkulacji sił i środków do działań	Student wyróżniająco potrafi dokonywać kalkulacji sił i środków do działań
EPU3	Student posiada ograniczoną umiejętność wykorzystywania źródeł do analizy działań	Student potrafi wykorzystywać źródła wiedzy do analizy działań przy nieznacznej pom	Student potrafi wykorzystywać źródła wiedzy do analizy działań
EPK1	Student wykazuje małe zaangażowanie w prace grupy	Student wykazuje umiejętność pracy w grupie	Student potrafi pracować w grupie oraz przejmować kierownictwo nad grupą
EPK2	Student niesamodzielnie określa priorytety wykonywania zadań	Student potrafi określać priorytety realizacji zadań	Student wykazuje się samodzielności w określaniu priorytetów realizacji zadań
EPK3	Student ma problemy z określaniem skutków swojej działalności	Student raczej potrafi przewidywać skutki swojej działalności	Student potrafi przewidywać skutki swojej działalności

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Egzamin

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Skoczylas J., *Prawo ratownicze*, Warszawa 2011.
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. *o ochronie przeciwpożarowej*.
3. Ustawa z dnia 24 sierpnia *o Państwowej Straży Pożarnej*..

4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie <i>szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.</i>
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r. w sprawie <i>zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym.</i>
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2001 r. w sprawie <i>szczegółowych zasad kierowania i współdziałania jednostek ochrony przeciwpożarowej biorących udział w działaniu ratowniczym.</i>
7. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie <i>zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.</i>
8. Zarządzenia Nr 6 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 21 czerwca 2006 r. w sprawie <i>sposobu przeprowadzania inspekcji gotowości operacyjnej podmiotów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.</i>
Literatura zalecana / fakultatywna:
1. <i>Dokumentacja techniczna lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego.</i>
2. <i>Dokumentacja techniczna średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego.</i>
3. <i>Dokumentacja techniczna ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego.</i>
4. <i>Dokumentacja techniczna samochodu ratownictwa chemiczno-ekologicznego.</i>
5. <i>Dokumentacja techniczna samochodu ratownictwa technicznego.</i>

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	18
Konsultacje	2	2
Czytanie literatury	19	15
Przygotowanie do ćwiczeń	12	20
Przygotowanie do egzaminu	12	20
Suma godzin:	75	75
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	3	3

Ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	Stanisław Lenard
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	
Podpis	Stanisław Lenard

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.5	
	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU / MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Kryminologia z wiktymologią
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	Obieralny
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	dr Krzysztof Gorazdowski

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	W: (15); Ćw.: (15);	W: (10); Ćw.: (8);
Liczba godzin ogółem	30	18

C - Wymagania wstępne

Wiedza ogólna obejmująca zjawisko przestępczości pozyskana na studiach I stopnia

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Zapoznanie studentów z istotnymi pojęciami i zagadnieniami z zakresu kryminologii i wiktymologii
CW2	Przekazanie studentom wszechstronnej wiedzy z zakresu teorii kryminologicznych, struktury i dynamiki przestępczości, rodzajów przestępczości, problematyki ofiar przestępstw w aspekcie przydatnym w działalności instytucji, służb, inspekcji i innych jednostek organizacyjnych istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa.
Umiejętności	
CU1	Zdobycie umiejętności praktycznych zastosowania niektórych teorii stosowanych w kryminologii, analiz kryminalnych, procedur stosowanych w policji i innych organach ścigania w celu wyjaśnienia zjawiska przestępczości i roli ofiar przestępstw oraz innych zagrożeń bezpieczeństwa.
CU2	Zdobycie umiejętności posługiwania się terminologią przydatną w celu zrozumienia przedmiotu kryminologii i wiktymologii, związku z innymi naukami, stosunku do nauk pokrewnych wykorzystania w ramach prowadzonych czynności policyjnych w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i w skali międzynarodowej w celu poprawy bezpieczeństwa powszechnego.
Kompetencje społeczne	
CK1	Student dostrzega znaczenie kryminologii i wiktymologii w różnych sytuacjach społecznych z tym związanych w tym w związku z przestępczością i innymi zagrożeniami bezpieczeństwa wewnętrznego oraz koniecznością przestrzegania norm prawnych przez organy i obywateli.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)	Kierunkowy efekt
--	-------------------------

		kształcenia
Wiedza (EPW...)		
EPW1	Ma rozszerzoną i uporządkowaną wiedzę w odniesieniu do terminologii, teorii kryminologicznych, typologii sprawców przestępstw i ich ofiar, a także możliwości wykorzystania tej wiedzy we współpracy z innymi służbami i organami ochrony prawa.	K_W01
EPW2	Ma wiedzę w zakresie charakterystyki przestępczości, jej rodzajów i przyczyn, związków ofiary ze sprawcami przestępstw, organizacji instytucji w celu badania przestępczości wspólnie z różnymi służbami oraz zapobiegania przestępstwom i innym negatywnym zjawiskom społecznym.	K_W08
Umiejętności (EPU...)		
EPU1	Wykorzystuje pozyskaną wiedzę teoretyczną, potrafi czynić użytek z ustaleń faktycznych związanych z potrzebą wykrycia sprawcy przestępstwa w ramach analizy zjawiska i nieść realną pomoc organom ścigania w rozwiązywaniu problemów i stosowaniu odpowiedniego stanu prawnego w celu zwalczania przestępczości i innych zagrożeń z tym związanych.	K_U02
EPU2	Posługuje się w sposób pogłębiony normami i regułami prawnymi umożliwiającymi rozwiązanie konkretnie postawionego problemu właściwego dla zdarzenia wymagającego analizy zjawiska.	K_U07
Kompetencje społeczne (EPK...)		
EPK1	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie oraz konieczność ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego.	K_K02
EPK2	Potrafi przewidywać skutki swojej aktywności i działalności na etapie podejmowania decyzji.	K_K07

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Kryminologia, kryminalistyka i wiktymologia - podobieństwa i różnice	1	1
W2	Kryminologia – rys historyczny	2	1
W3	Nurty w kryminologii.	1	1
W4	Teorie kryminologiczne.	2	1
W5	Struktura i dynamika przestępczości w Polsce.	2	1
W6	Wybrane rodzaje przestępczości (z użyciem przemocy, zorganizowana, narkotykowa, nieletnich).	2	1
W7	Zapobieganie przestępczości.	2	1
W8	Pojęcie ofiary, proces wiktymizacji	1	1
W9	Typologie ofiar, związki ofiary ze sprawcą	1	1
W10	Problematyka strachu przed przestępczością.	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	15	10

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Metody badań kryminologicznych.	2	1
C2	Struktura i dynamika przestępczości.	2	1
C3	Przestępstwa z użyciem przemocy.	3	1
C4	Przestępczość zorganizowana.	2	1
C5	Przestępczość narkotykowa.	2	1
C6	Typologie ofiar, wiktymizacja, pomiar wiktymizacji.	2	1
C7	Statystyki kryminologiczne	1	1
C8	Zapobieganie przestępczości, strategie zapobiegania.	1	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	8

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M1- Metoda podająca (wykład informacyjny) M2 - Metoda problemowa (wykład z elementami analizy problemowej i dyskusji).	Projektor multimedialny, system informacji prawnej.
Ćwiczenia	M2 - Metoda problemowa (analiza przypadku, case study) M5 - Metoda praktyczna (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi).	System informacji prawnej, dostęp do internetowego systemu aktów prawnych.

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia (wybór z listy)
Wykład	F2 – Obserwacja/aktywność (obserwacja poziomu przygotowania do zajęć)	P2 - zaliczenie (pisemne w formie opisowej)
Ćwiczenia	F1 – Sprawdzian pisemny F2 - Obserwacja/aktywność (ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć) F5 – Ćwiczenia praktyczne (przygotowanie dokumentów lub pism przydatnych w pracy zawodowej, analiza i rozstrzygnięcie stanów faktycznych, przeprowadzanie symulacji lub inscenizacji).	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		
	F2	P2	F2	F5	F1
EPW1		X	X		X
EPW2	X	X	X	X	X
EPU1		X		X	X
EPU2		X	X		X
EPK1		X		X	X
EPK2	X		X	X	

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP..)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	Dobry dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Zna niektóre pojęcia i teorie w kryminologii	Zna większość pojęć i teorii w kryminologii	Zna wszystkie wymagane pojęcia i teorie w kryminologii
EPW2	Opanował wiedzę przekazaną w trakcie zajęć oraz pochodzącą z niektórych analiz zjawiska przestępczości; Ma podstawową wiedzę właściwą dla omawianej problematyki.	Opanował wiedzę przekazaną w trakcie zajęć oraz pochodzącą z literatury podstawowej; Ma poszerzoną wiedzę podstawową właściwą dla omawianej problematyki	Opanował wiedzę przekazaną w trakcie zajęć oraz pochodzącą z literatury podstawowej i uzupełniającej; Wykazuje się wiedzą wykraczającą poza zakres omawianej problematyki w ramach zajęć.
EPU1	Rozumie znaczenie przyczyn i skutków przestępczości w dziedzinie bezpieczeństwa państwa i wskazuje na podstawowe ich rodzaje	Rozumie znaczenie przyczyn i skutków przestępczości i wskazuje ich większość.	Rozumie znaczenie przyczyn i skutków przestępczości i wymienia wszystkie ich rodzaje.

EPU2	Rozumie potrzebę ustalenia stanu faktycznego i dokonania subsumcji i w celu analizy zjawiska.	Rozumie potrzebę prawidłowego ustalenia stanu faktycznego i dokonania prawidłowej subsumcji w celu analizy zjawiska.	Rozumie potrzebę ustalenia prawidłowego stanu faktycznego, dokonania subsumcji i rozwiązania problemu przy użyciu odpowiednich metod wykładni prawa w celu analizy zjawiska.
EPK1	Jest świadomy konieczności wybiórczej aktywności w zakresie uczenia się	Jest świadomy konieczności średniej aktywności w zakresie uczenia się	Jest świadomy konieczności stałej aktywności w zakresie uczenia się
EPK2	Przewiduje niektóre skutki swojej aktywności w związku z podejmowanymi decyzjami	Przewiduje większość swojej aktywności w związku z podejmowanymi decyzjami	Przewiduje wszystkie skutki swojej aktywności w związku z podejmowanymi decyzjami

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie z oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. J. Błachut, A. Gaberle, K. Krajewski, *Kryminologia*, Gdańsk 2007, wyd. Arche s.c.
2. M. Kuć, *Wiktymologia*, C.H. Beck 2010.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. W. Wójcik, *Kryminologia : Współczesne aspekty*, Warszawa 2014, Wolters Kluwer.
2. B. Hołyst, *Wiktymologia*, wyd. 4, LexisNexis 2011.
3. M. Kuć, *Leksykon kryminologii, 100 podstawowych pojęć*, C.H. Beck 2015.
4. W. Filipkowski, E.W. Pływaczewski, Z. Rau, *Przestępczość w XXI wieku zapobieganie i zwalczanie. Problemy prawnokryminologiczne*, Wolters Kluwer 2015.
5. B. Gruszczyńska, M. Marczewski, A. Siemaszko, *Atlas przestępczości w Polsce 5*, 2015, wyd. Oficyna Naukowa.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	18
Konsultacje	2	2
Czytanie literatury	10	20
Przygotowanie referatu	5	5
Przygotowanie prezentacji	5	5
Przygotowanie do zajęć	3	5
Przygotowanie do sprawdzianu	10	10
Przygotowanie do zaliczenia	10	10
Suma godzin:	75	75
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	3	3

Ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	dr Krzysztof Gorazdowski
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	kgorazd@interia.pl
Podpis	

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.6	
	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU / MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Systemy teleinformatyczne w zarządzaniu kryzysowym
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	Obowiązkowy
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	mgr Waldemar Kaak

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 4	Ćwiczenia: (30)	Ćwiczenia: (16)
Liczba godzin ogółem	30	16

C - Wymagania wstępne

Student przedmiotu posiada znajomość przepisów dotyczących zarządzania kryzysowego, funkcjonowania służb, straży oraz inspekcji ujętych w systemie zarządzania kryzysowego. Posiada umiejętność definiowania zagrożeń. Posiada znajomość siatki bezpieczeństwa w fazach zapobiegania, przygotowania, reagowania oraz odbudowy. Zna i stosuje procedury reagowania na zdarzenia ujęte w siatce bezpieczeństwa.

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Zapoznanie studentów ze znaczeniem systemów teleinformatycznych w systemie bezpieczeństwa publicznego.
CW2	Zapoznanie studentów z możliwością zastosowania narzędzi informatycznych w sytuacjach kryzysowych, oraz podczas zagrożeń.
CW3	Zapoznanie studentów z możliwościami rozwoju systemów informatycznych w zarządzaniu kryzysowym.
Umiejętności	
CU1	Nabycie podstawowych umiejętności we posługiwaniu się systemami łączności oraz programami informatycznymi dedykowanymi dla zarządzania kryzysowego
CU2	Zdobycie umiejętności zastosowania dla potrzeb zarządzania informacją i analiz powstałych z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych.
CU3	Nabycie umiejętności stosowania sprzętu informatycznego i łączności w sytuacjach kryzysowych.
Kompetencje społeczne	
CK1	Student dostrzega znaczenie nowoczesnych systemów łączności i informatyki w systemie bezpieczeństwa.
CK2	Uświadamia sobie potrzebę poszukiwania nowych rozwiązań technologicznych w zarządzaniu kryzysowym.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Kierunkowy efekt kształcenia
Wiedza (EPW...)		
EPW1	Zna systemy teleinformatyczne w zarządzaniu kryzysowym,	K_W05
EPW2	Ma wiedzę o narzędziach informatycznych stosowanych w służbach, strażach i inspekcjach.	K_W02
Umiejętności (EPU...)		
EPU1	Prawidłowo dobiera narzędzia informatyczne do zdarzenia wg jego rodzaju, skali oraz miejsca zajścia.	K_U01
EPU2	Dokonuje analiz z wykorzystaniem informatycznych narzędzi w zarządzaniu kryzysowym.	K_U07
EPU3	Planuje działania prewencyjne i wyprzedzające na podstawie wyników analiz wykonanych z wykorzystaniem narzędzi informatycznych.	K_U06
Kompetencje społeczne (EPK...)		
EPK1	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie oraz konieczność ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego.	K_K01
EPK2	Potrafi uczestniczyć w przygotowaniu projektów dot. bezpieczeństwa.	K_K08
EPK3	Potrafi przewidywać skutki swojej aktywności i działalności na etapie podejmowania decyzji.	K_K07

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Informatyczne narzędzia raportujące o zdarzeniach kryzysowych.	2	2
C2	Informatyczne systemy ochrony przeciwpowodziowej kraju.	4	2
C3	Regionalne systemy ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach.	4	2
C4	System wspomagania decyzji w jednostkach policji.	4	2
C5	System wspomagania decyzji w jednostkach państwowej straży pożarnej.	4	2
C6	System wspomagania decyzji dla państwowego ratownictwa medycznego.	2	1
C7	System wspomagania decyzji dla systemu powiadamiania ratunkowego.	4	2
C8	System informacji geograficznej (GIS) w zarządzaniu kryzysowym.	2	1
C9	Bazodanowe systemy informatyczne dla zarządzania kryzysowego.	2	1
C10	Elementy łączności radiowej w zarządzaniu kryzysowym	2	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	15

G - Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	M2 – Metoda problemowa: metoda przypadków; M5 – Metoda praktyczna: czytanie i analiza tekstu źródłowego, analiza przykładów i stanów faktycznych.	komputer, projektor, tablica, teksty źródłowe

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia (wybór z listy)
Ćwiczenia	F1 – Sprawdzian pisemny w formie testowej z elementami opisu F2 - Ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć,	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących

	F5 - Przygotowanie dokumentów lub pism przydatnych w pracy zawodowej (analiza i rozstrzygnięcie stanów faktycznych; przeprowadzanie symulacji lub inscenizacji).	
--	---	--

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Ćwiczenia		
	F1	F2	F5
EPW1	X	X	
EPW2	X		X
EPU1			X
EPU2		X	
EPU3		X	
EPK1			X
EPK2		X	
EPK3		X	

I - Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP.)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Zna wybrane systemy informatyczne w zarządzaniu kryzysowym	Zna większość systemów informatycznych w zarządzaniu kryzysowym	Zna wszystkie systemy informatyczne w zarządzaniu kryzysowym
EPW2	Zna wybrane narzędzia informatyczne w zarządzaniu kryzysowym	Zna większość narzędzi informatycznych w zarządzaniu kryzysowym	Zna wszystkie narzędzia informatyczne w zarządzaniu kryzysowym
EPU1	Prawidłowo dobiera wybrane systemy informatyczne do zdarzeń kryzysowych	Prawidłowo dobiera większość systemów informatycznych do zdarzeń kryzysowych	Prawidłowo dobiera wszystkie systemy informatyczne do zdarzeń kryzysowych
EPU2	Potrafi wykonać wybrane analizy z wykorzystaniem systemów informatycznych	Potrafi wykonać większość analiz z wykorzystaniem systemów informatycznych	Potrafi wykonać wszystkie analizy z wykorzystaniem systemów informatycznych
EPU3	Planuje niektóre działania prewencyjne w wyniku wykonanych analiz z wykorzystaniem systemów informatycznych	Planuje większość działań w wyniku wykonanych analiz z wykorzystaniem systemów informatycznych	Planuje wszystkie działania prewencyjne w wyniku wykonanych analiz z wykorzystaniem systemów informatycznych
EPK1	Jest świadomy konieczności wybiórczej aktywności w zakresie uczenia się	Jest świadomy konieczności średniej aktywności w zakresie uczenia się	Jest świadomy konieczności stałej aktywności w zakresie uczenia się
EPK2	Rozumie konieczność angażowania się w niektóre zakresy działań z zakresu bezpieczeństwa.	Rozumie konieczność angażowania się w większość działań z zakresu	Rozumie konieczność angażowania się we wszystkie zakresy działań z zakresu bezpieczeństwa.

		bezpieczeństwa.	
EPK3	Przewiduje niektóre skutki swojej aktywności w związku z podejmowanymi decyzjami	Przewiduje większość swojej aktywności w związku z podejmowanymi decyzjami	Przewiduje wszystkie skutki swojej aktywności w związku z podejmowanymi decyzjami

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie z oceną.

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Krynojewski F.R., Sienkiewicz-Małyjurek K., *Zarządzanie kryzysowe w administracji publicznej*, Warszawa 2010,
2. Bielecki W.T., *Informatyzacja zarządzania*, Warszawa 2001,
3. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2007 nr 89 poz. 590),
4. *Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego* (dla dowolnego województwa), udostępniony na stronach www

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Sobolewski G., *Organizacja i funkcjonowanie centrum zarządzania kryzysowego*, Warszawa 2011,
2. Krynojewski F.R., Sienkiewicz-Małyjurek K., *Skuteczne zarządzanie kryzysowe*, Warszawa 2015.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	16
Konsultacje	5	5
Czytanie literatury	15	25
Przygotowanie do ćwiczeń praktycznych	20	24
Przygotowanie do sprawdzianu	5	5
Suma godzin:	75	75
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	3	3

ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	mgr Waldemar Kaak
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	wkaak@wp.pl
Podpis	

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.7	
	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU / MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Komunikacja w zarządzaniu kryzysowym
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	Obowiązkowy
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	mgr Waldemar Kaak

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 4	Ćwiczenia: (30).	Ćwiczenia: (18).
Liczba godzin ogółem	30	18

C - Wymagania wstępne

Student przedmiotu posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne z zakresu komunikacji społecznej.

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Zapoznanie studentów ze znaczeniem komunikacji podczas sytuacji kryzysowych.
Umiejętności	
CU1	Nabywanie podstawowych umiejętności komunikowania w sytuacji kryzysowej
Kompetencje społeczne	
CK1	Student dostrzega znaczenie poprawnego komunikowania w zarządzaniu kryzysowym.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Kierunkowy efekt kształcenia
Wiedza (EPW...)		
EPW1	Posiada wiedzę w zakresie komunikacji i negocjacji w zarządzaniu kryzysowym.	K_W01
Umiejętności (EPU...)		
EPU1	Potrafi komunikować się z wykorzystaniem różnych środków, metod i narzędzi na potrzeby bezpieczeństwa.	K_U02
EPU2	Posiada umiejętność wpływania na jakość komunikowania.	K_U13
EPU3	Posiada umiejętność projektowania i wykorzystania kanałów komunikacyjnych w zarządzaniu kryzysowym.	K_U14
Kompetencje społeczne (EPK...)		
EPK1	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie oraz konieczność ciągłego rozwoju	K_K01

	osobistego i zawodowego.	
EPK2	Potrafi uczestniczyć w przygotowaniu projektów dot. bezpieczeństwa.	K_K08

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Planowania działań informacyjnych.	4	4
C2	Strategia komunikacji w zarządzaniu kryzysowym.	4	4
C3	Narzędzia komunikacji w zarządzaniu kryzysowym.	4	4
C4	Kanały, sposoby i platformy komunikowania w zarządzaniu kryzysowym.	3	3
C5	Komunikacja werbalna – sztuka wypowiedzi	4	4
C6	Komunikacja niewerbalna i jej znaczenie w zarządzaniu kryzysowym.	4	4
C7	Praktyczne aspekty komunikowania na podstawie przykładów negocjacji policyjnych.	7	7
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	30

G - Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	M2 – Metoda problemowa: metoda przypadków; M5 – Metoda praktyczna: czytanie i analiza tekstu źródłowego, analiza przykładów i stanów faktycznych.	komputer, projektor, tablica, teksty źródłowe

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia (wybór z listy)
Ćwiczenia	F1 – Sprawdzian pisemny w formie testowej z elementami opisu F2 - Ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć, F5 - Przygotowanie dokumentów lub pism przydatnych w pracy zawodowej (analiza i rozstrzygnięcie stanów faktycznych, przeprowadzanie symulacji lub inscenizacji).	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Ćwiczenia		
	F2	F5	F1
EPW1	x		X
EPU1		x	X
EPU2	x		X
EPU3	x		
EPK1		x	X
EPK2	x		X

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP..)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	dobry dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Zna wybrane terminy z zakresu komunikowania i negocjowania w zarządzaniu kryzysowym	Zna większość terminów z zakresu komunikowania i negocjowania w	Zna wszystkie wymagane terminy z zakresu komunikowania i negocjowania w zarządzaniu kryzysowym

		zarządzaniu kryzysowym	
EPU1	Umiejętnie wpływa w niektórych przypadkach na jakość komunikowania i przekazywania informacji w zakresie spraw bezpieczeństwa	Umiejętnie wpływa w większości przypadków na jakość komunikowania i przekazywania informacji w zakresie spraw bezpieczeństwa	Umiejętnie wpływa we wszystkich przypadkach na jakość komunikowania i przekazywania informacji w zakresie spraw bezpieczeństwa
EPU2	Umiejętnie kreuje w niektórych przypadkach płaszczyzny komunikowania i negocjowania dla potrzeb bezpieczeństwa.	Umiejętnie kreuje w większości przypadków płaszczyzny komunikowania i negocjowania dla potrzeb bezpieczeństwa.	Umiejętnie kreuje we wszystkich przypadkach płaszczyzny komunikowania i negocjowania dla potrzeb bezpieczeństwa.
EPU3	Jest świadomy konieczności wybiórczej aktywności w zakresie uczenia się	Jest świadomy konieczności średniej aktywności w zakresie uczenia się	Jest świadomy konieczności stałej aktywności w zakresie uczenia się
EPK1	Rozumie konieczność angażowania się w niektóre zakresy działań z zakresu bezpieczeństwa.	Rozumie konieczność angażowania się w większość działań z zakresu bezpieczeństwa.	Rozumie konieczność angażowania się we wszystkie zakresy działań z zakresu bezpieczeństwa.
EPK2	Przewiduje niektóre skutki swojej aktywności w związku z podejmowanymi decyzjami	Przewiduje większość swojej aktywności w związku z podejmowanymi decyzjami	Przewiduje wszystkie skutki swojej aktywności w związku z podejmowanymi decyzjami

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie z oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. K. Kubiak (red.), *Zarządzanie w zarządzaniu kryzysowym niepewności*, Warszawa 2012.
2. W. Ury. *Odchodząc od nie*, Warszawa 2000.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. *Komunikacja kryzysowa. Zespół i koordynacja*, Alert Media, nr 7 - grudzień 2002

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	18
Konsultacje	10	20
Czytanie literatury	10	12
Przygotowanie do ćwiczeń	15	15
Przygotowanie do sprawdzianu	10	10
Suma godzin:	75	75
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	3	3

Ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	mgr Waldemar Kaak
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	wkaak@wp.pl

Podpis	
--------	--

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.8	
	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU / MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Ochrona ludności. Podstawy planowania cywilnego
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	Obieralny
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	dr inż. Waldemar Zakrzewski

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 4	Ćw.:30	Ćw.: 18
Liczba godzin ogółem	30	18

C - Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z teorii bezpieczeństwa narodowego oraz umiejętność wyszukiwania informacji w różnych źródłach i opracowaniach.

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Wyposażenie studenta w wiedzę z zakresu problematyki dotyczącej ochrony ludności i planowania cywilnego.
CW2	Przekazanie studentom kompleksowej wiedzy z zakresu struktur i funkcjonowania systemu bezpieczeństwa.
Umiejętności	
CU1	Zdobycie umiejętności dokonywania wyboru i stosowania właściwych dla sytuacji kryzysowych rozwiązań, odpowiedniego doboru środków, narzędzi i metod pracy w celu efektywnego wykonywania zadań w obszarze bezpieczeństwa.
CU2	Przygotowanie absolwenta do samodzielnej analizy i przetwarzania informacji oraz podejmowania decyzji i kierowania zespołami ludzkimi oraz przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych, krytycznej oceny otaczającej go rzeczywistości, formułowania opinii, proponowania rozwiązań, w tym o charakterze prawnym.
Kompetencje społeczne	
CK1	Wyposażenie w zdolność podejmowania i prowadzenia dyskusji w atmosferze wzajemnego szacunku i zrozumienia dla odmienności poglądów oraz ukształtowanie właściwych standardów pracy w grupie w celu wypracowania oczekiwanych rozwiązań problemów występujących w pracy zawodowej.
CK2	Przygotowanie do uczestnictwa w projektach związanych z bezpieczeństwem.
CK3	Przygotowanie do twórczego współdziałania i pracy w grupie.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)	Kierunkowy efekt
--	-------------------------

		kształcenia
Wiedza (EPW...)		
EPW1	Student posiada pogłębioną wiedzę o współzależnościach między elementami struktury bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy z obszaru obrony państwa i klasyfikacji jego elementów, podstawowych pojęć i zasad z zakresu ochrony ludności, mienia i środowiska naturalnego przed zagrożeniami.	K_W03
EPW2	Student jest przygotowany do opisanie i posługiwania się procedurą planowania cywilnego.	K_W04
Umiejętności (EPU...)		
EPU1	Student sprawnie posługuje się wybranymi ujęciami teoretycznymi i wykorzystuje strategie do analizy i oceny podejmowanych działań praktycznych w dziedzinie planowania cywilnego i prognozowania zagrożenia .	K_U08
EPU2	Student potrafi prognozować praktyczne skutki konkretnych procesów i zjawisk społecznych związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym.	K_U10
EPU3	Student uwzględnia ryzyko i przewiduje skutki podejmowanych decyzji opierając się na zdobytej wiedzy teoretycznej i empirycznej .	K_U12
Kompetencje społeczne (EPK...)		
EPK1	Potrafi inspirować do współdziałania inne osoby zwłaszcza w procesie uczenia się	K_K03
EPK2	Potrafi docenić znaczenie społeczności lokalnej w powszechnej samoobronie i organizować ją do działań zabezpieczających podstawowe potrzeby bytowe na rzecz poszkodowanych.	K-K04
EPK3	Potrafi odpowiednio określić priorytety w realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub inne osoby .	K_K06
EPK4	Potrafi interpretować społeczne procesy i przewidywać ich konsekwencje .	K_K09
EPK5	Potrafi aktywnie działać w grupach, organizacjach, organach i instytucjach realizujących działania związane z Obroną Cywilną i powszechną samoobroną .	K-K10

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Znaczenie i istota planowania cywilnego- podstawowe pojęcia.	2	1
C2	Dokumenty planistyczne systemu zarządzania kryzysowego - Plan Zarządzania Kryzysowego.	5	3
C3	Plan Obrony Cywilnej - działania ratownicze na wypadek konfliktów zbrojnych.	5	3
C4	Planowanie ewakuacji.	4	2
C5	Zadania i kompetencje organów administracji publicznej w zakresie ochrony ludności.	2	1
C6	Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej: - przygotowanie organów administracji publicznej do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej; - przygotowanie pracowników administracji publicznej, zakładów pracy oraz komendantów formacji obrony cywilnej do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, - doskonalenie przez podmioty ww. nabytych umiejętności do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.	2	2
C7	Dokumenty planistyczne: Program szkolenia w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.	4	2
C8	Wykrywanie zagrożeń, informowanie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach. Zasady posługiwania się normą ATP-45B	2	1
C9	Zasady zachowania się ludności w przypadku nadzwyczajnych zagrożeń.	2	1
C10	Ochrona żywności i wody przed skażeniami i zakażeniami- organizacja. zaopatrzenia w wodę w warunkach ograniczonych dostaw lub skażeń ujęć wody.	2	1

	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18
--	------------------------------------	-----------	-----------

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	M2 – Metoda problemowa (metody aktywizujące: metoda przypadków, gry dydaktyczne, rozwiązywanie problemów) M5 – Metoda praktyczna (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi)	Komputer Projektor multimedialny

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia (wybór z listy)
Ćwiczenia	F1 – Sprawdzian pisemny F2 – Obserwacja/aktywność (obserwacja poziomu przygotowania do zajęć) F5 – Ćwiczenia praktyczne	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Ćwiczenia		
	F2	F5	F1
EPW1	X		X
EPW2	X	X	X
EPU1	X	X	X
EPU2	X	X	X
EPU3			
EPK1	X	X	X
EPK2	X	X	
EPK3	X	X	
EPK4	X	X	
EPK5	X	X	

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP..)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	dobry dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Zna wybrane zagadnienia z zakresu ochrony ludności i planowania cywilnego.	Zna większość zagadnień z zakresu ochrony ludności i planowania cywilnego.	Zna wszystkie zagadnienia z zakresu ochrony ludności i planowania cywilnego.
EPW2	Student opisuje procedurę planowania cywilnego w ograniczonym zakresie.	Student opisuje procedurę planowania cywilnego popełniając nieznaczne błędy.	Student opisuje procedurę planowania cywilnego nie popełniając błędów
EPU1	Student potrafi identyfikować priorytety w planowaniu cywilnym i prognozować zagrożenia w ograniczonym zakresie.	Student dobrze potrafi identyfikować priorytety w planowaniu cywilnym i prognozować zagrożenia popełniając nieznaczne błędy.	Student potrafi samodzielnie i bardzo dobrze identyfikować priorytety w planowaniu cywilnym i prognozować zagrożenia bez popełniania błędów.

EPU2	Student potrafi prognozować praktyczne skutki konkretnych procesów i zjawisk społecznych związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym w ograniczonym zakresie.	Student potrafi dobrze i samodzielnie prognozować praktyczne skutki konkretnych procesów i zjawisk społecznych związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym popełniając nieznaczne błędy.	Student potrafi samodzielnie i bardzo dobrze prognozować praktyczne skutki konkretnych procesów i zjawisk społecznych związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym bez popełniania błędów.
EPU3	Student uwzględnia ryzyko i przewiduje skutki podejmowanych decyzji opierając się na zdobytej wiedzy teoretycznej i empirycznej w ograniczonym zakresie.	Student uwzględnia ryzyko i przewiduje skutki podejmowanych decyzji opierając się na zdobytej wiedzy teoretycznej i empirycznej popełniając nieznaczne błędy.	Student uwzględnia ryzyko i przewiduje skutki podejmowanych decyzji opierając się na zdobytej wiedzy teoretycznej i empirycznej bez popełniania błędów.
EPK1	Student rozumie potrzebę uzupełniania wiedzy i doskonalenia umiejętności w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa ale nie zna skutków braku takiego doskonalenia. Nie wykazuje chęci ich poznania.	Student rozumie potrzebę uzupełniania wiedzy i doskonalenia umiejętności w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa i w ograniczonym zakresie zna skutki braku doskonalenia w tym zakresie i wykazuje ograniczone chęci ich poznania .	Student rozumie potrzebę uzupełniania wiedzy i doskonalenia umiejętności w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa i w szerokim zakresie zna skutki braku doskonalenia w tym zakresie i ich negatywny wpływ na stan bezpieczeństwa państwa.
EPK2	W ograniczonym zakresie potrafi docenić znaczenie społeczności lokalnej w powszechnej samoobronie i organizować ją do działań zabezpieczających podstawowe potrzeby bytowe na rzecz poszkodowanych.	Popełniając nieznaczne błędy potrafi docenić znaczenie społeczności lokalnej w powszechnej samoobronie i organizować ją do działań zabezpieczających podstawowe potrzeby bytowe na rzecz poszkodowanych.	Bez popełniania błędów potrafi docenić znaczenie społeczności lokalnej w powszechnej samoobronie i organizować ją do działań zabezpieczających podstawowe potrzeby bytowe na rzecz poszkodowanych.
EPK3	Potrafi, w ograniczonym zakresie, odpowiednio określić priorytety w realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub inne osoby	Potrafi, popełniając nieznaczne błędy, odpowiednio określić priorytety w realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub inne osoby	Bez popełniania błędów potrafi odpowiednio określić priorytety w realizacji zadań wyznaczonych przez siebie lub inne osoby
EPK4	Potrafi, w ograniczonym zakresie, interpretować społeczne procesy i przewidywać ich konsekwencje	Potrafi, popełniając nieznaczne błędy, interpretować społeczne procesy i przewidywać ich konsekwencje	Bez popełniania błędów potrafi odpowiednio interpretować społeczne procesy i przewidywać ich konsekwencje
EPK5	Potrafi, w ograniczonym zakresie, aktywnie działać w grupach, organizacjach, organach i instytucjach realizujących działania związane z Obroną Cywilną i powszechną samoobroną	Potrafi, popełniając nieznaczne błędy, aktywnie działać w grupach, organizacjach, organach i instytucjach realizujących działania związane z Obroną Cywilną i powszechną samoobroną	Bez popełniania błędów potrafi odpowiednio aktywnie działać w grupach, organizacjach, organach i instytucjach realizujących działania związane z Obroną Cywilną i powszechną samoobroną

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie z oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. W. Kiltler, *Bezpieczeństwo ludności cywilnej*, Warszawa, 2010, Towarzystwo Wiedzy Obronnej
2. J. Konieczny, *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych, wypadkach i katastrofach*, Poznań, 2001,
3. Gramond I *protokół dodatkowy z 1977 r. do Konwencji Genewskiej z 1949 r. dotyczący ochrony ofiar konfliktów zbrojnych*
4. Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2014r., poz. 773).
5. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1997 r Nr 78, poz. 483 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 1166 tj.).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U z dnia 1 lipca 2002 r., nr 96, poz. 850)
8. Wytyczne Szefa obrony Cywilnej Kraju z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie zasad opracowania planu obrony cywilnej województw, powiatów i gmin
9. Wytyczne Szefa obrony cywilnej kraju z 2009 r., w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz. U. z 1993 r., nr 91, poz.421).

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. W. Kiltler, *Obrona cywilna (niemilitarna) w obronie narodowej III RP*, Warszawa, 2001, Wydawnictwo AON
2. J. Suwart, *Zarys obrony cywilnej w Polsce w latach 1920-1996*, Warszawa, 2003, Wydawnictwo AON
3. J. Marczak, *Samoorganizacja społeczeństwa na rzecz bezpieczeństwa powszechnego. Samoobrona powszechna III RP*, Warszawa, 2001, Wydawnictwo AON
4. J. Kunikowski, *Przygotowanie obronne społeczeństwa*, Warszawa, 2001, Bellona

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	18
Konsultacje	2	3
Czytanie literatury	20	25
Przygotowanie do zajęć	15	17
Przygotowanie do egzaminu	8	12
Suma godzin:	75	75
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	3	3

Ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	Waldemar Zakrzewski
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	wazakrze@wp.pl
Podpis	Waldemar Zakrzewski

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.9	
	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Migracje w polityce bezpieczeństwa państwa i UE
2. Punkty ECTS	4
3. Rodzaj przedmiotu	Obieralny
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	dr Anna Chabasińska

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 4	W: (15); Ć: (15)	W: (10); Ć: (8)
Liczba godzin ogółem	30	18

C - Wymagania wstępne

Wiedza z zakresu systemu instytucjonalnego i źródeł prawa UE.

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Przekazanie studentom wiedzy na temat wpływu jednostki na bezpieczeństwo państwa i struktur ponadpaństwowych.
Umiejętności	
CU1	Nabywanie umiejętności poszukiwania, gromadzenia i wykorzystywania informacji niezbędnych do analizy w zjawisk warunkujących utrzymanie bezpieczeństwa UE i państwa członkowskich.
CU2	Wykształcenie umiejętności konstruktywnej krytyki zaistniałych problemów i zjawisk społecznych.
Kompetencje społeczne	
CK1	Wykształcenie zrozumienia dla potrzeby ochrony praw człowieka, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych.
CK2	Wykształcenie umiejętności prowadzenia dyskusji na temat procesów migracyjnych.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Kierunkowy efekt kształcenia
Wiedza (EPW...)		
EPW1	Student ma pogłębioną wiedzę na temat jednostki jako czynnika determinującego funkcjonowanie systemu i struktur bezpieczeństwa Polski i UE	K_W06
EPW2	Student zna i rozumie wpływ migracji europejskiej i międzynarodowej na bezpieczeństwo państw członkowskich i Unii Europejskiej	K_W09
Umiejętności (EPU...)		
EPU1	Student analizuje podstawowe akty prawa krajowego i unijnego z zakresu zwalczania	K_U02,

	imigracji nielegalnej i doбира wskazane w nich mechanizmy do zidentyfikowanych przypadków nielegalnej imigracji	K_U01
EPU2	Student opisuje zachodzące procesy migracyjne oraz związki między nimi a bezpieczeństwem państw członkowskich i Unii Europejskiej	K_U03
Kompetencje społeczne (EPK...)		
EPK1	Student rozumie znaczenie ochrony praw migrantów i zakazu ich dyskryminacji	K_K11
EPK2	Student prowadzi dyskusję na temat migracji w sposób etyczny i kulturalny z poszanowaniem prawa innych do wyrażania i eksponowania własnych przekonań i systemów wartości	K_K05

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Cele, efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji.	0.5	0,5
W2	Migracje: główne kierunki, przyczyny, skutki i wyzwania wynikające ze współczesnych (globalnych) procesów migracyjnych i wpływ na bezpieczeństwo państwa.	3	2
W3	Źródła prawa migracyjnego Polski i Unii Europejskiej.	2.5	1,5
W4	Zasady wjazdu i pobytu imigrantów na terytorium Polski i UE.	3	2
W5	Polityka wizowa Polski i UE.	3	2
W6	Imigracja legalna. Zwalczanie imigracji nielegalnej.	3	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	10

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Cele, efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji.	0.5	0.5
C2	Migracje w UE i państwach członkowskich a ich bezpieczeństwo – analiza danych.	2	1
C3	Prawa migrantów a prawa obywateli państw członkowskich. Zakaz dyskryminacji ze względu na obywatelstwo, pochodzenie rasowe, etniczne i religię.	3	2
C4	Integracja imigrantów – casus Polski.	2.5	1,5
C5	Integracja imigrantów – casus Wielkiej Brytanii.	2	1
C6	Integracja imigrantów – casus Francji.	2	1
C7	Fundusz Azylu, Migracji i Integracji.	3	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	8

G - Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M2 – Metoda problemowa, M4 – Metoda programowana	Projektor, laptop, wybrane akty prawa UE, wybrane orzecznictwo TSUE
Ćwiczenia	M2 – Metoda problemowa, M5 – Metoda praktyczna (2. Ćwiczenia przedmiotowe, 4. Ćwiczenia kreatywne)	Projektor, laptop, wybrane akty prawa UE

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia (wybór z listy)
Wykład	-	P1 –Egzamin pisemny w formie testowej z elementami opisu
Ćwiczenia	F1 – Sprawdzian pisemny w formie testowej z elementami	Ocena podsumowująca stanowi

opisu F2 – Obserwacja/aktywność F5 – Ćwiczenia praktyczne	sumę ocen formujących
---	-----------------------

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład	Ćwiczenia		
	P1	F1	F2	F5
EPW1	x	x	x	x
EPW2	x	x	x	x
EPU1	x	x	x	x
EPU2	x	x	x	x
EPK1			x	x
EPK2			x	

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP.)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	dobry dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Student ma pogłębioną wiedzę na temat jednostki jako czynnika determinującego funkcjonowanie systemu i struktur bezpieczeństwa Polski i UE.	Student ma pogłębioną wiedzę na temat jednostki jako czynnika determinującego funkcjonowanie systemu i struktur bezpieczeństwa Polski i UE, wskazuje zagrożenia z tego wynikające.	Student ma pogłębioną wiedzę na temat jednostki jako czynnika determinującego funkcjonowanie systemu i struktur bezpieczeństwa Polski i UE, wskazuje zagrożenia z tego wynikające oraz potrafi im przeciwdziałać.
EPW2	Student zna i rozumie wpływ migracji europejskiej i międzynarodowej na bezpieczeństwo państw członkowskich i Unii Europejskiej	Student zna i rozumie wpływ migracji europejskiej i międzynarodowej na bezpieczeństwo państw członkowskich i Unii Europejskiej oraz tłumaczy ten wpływ innym	Student zna i rozumie wpływ migracji europejskiej i międzynarodowej na bezpieczeństwo państw członkowskich i Unii Europejskiej, tłumaczy ten wpływ innym oraz podejmuje próby prognozowania tego wpływu w przyszłości.
EPU1	Student analizuje podstawowe wybrane akty prawa krajowego i unijnego z zakresu zwalczania imigracji nielegalnej i doбира wskazane w nich mechanizmy do zidentyfikowanych przypadków nielegalnej imigracji	Student analizuje wszystkie podstawowe akty prawa krajowego i unijnego z zakresu zwalczania imigracji nielegalnej i doбира wskazane w nich mechanizmy do zidentyfikowanych przypadków nielegalnej imigracji	Student analizuje podstawowe akty prawa krajowego i unijnego z zakresu zwalczania imigracji nielegalnej i doбира wskazane w nich mechanizmy do zidentyfikowanych przypadków nielegalnej imigracji, a także krytycznie ocenia ich skuteczność.
EPU2	Student opisuje zachodzące procesy migracyjne oraz związki między nimi a bezpieczeństwem państw członkowskich i Unii Europejskiej	Student opisuje zachodzące procesy migracyjne oraz związki między nimi a bezpieczeństwem państw członkowskich i Unii Europejskiej, a także wyjaśnia ich przyczyny	Student opisuje zachodzące procesy migracyjne oraz związki między nimi a bezpieczeństwem państw członkowskich i Unii Europejskiej, a także wyjaśnia ich przyczyny i prognozuje zmiany ich wpływu w przyszłości.
EPK1	Student rozumie znaczenie ochrony praw migrantów i zakazu ich dyskryminacji	Student rozumie znaczenie ochrony praw migrantów i zakazu ich dyskryminacji i	Student rozumie znaczenie ochrony praw migrantów i zakazu ich dyskryminacji, potrafi

		potrafi tę konieczność uargumentować.	tę konieczność uargumentować powołując się na orzecznictwo TSUE.
EPK2	Student prowadzi dyskusję na temat migracji w sposób etyczny i kulturalny z poszanowaniem prawa innych do wyrażania i eksponowania własnych przekonań i systemów wartości	Student prowadzi dyskusję na temat migracji w sposób etyczny i kulturalny z poszanowaniem prawa innych do wyrażania i eksponowania własnych przekonań i systemów wartości, akceptując zdania odrębne od swojego.	Student prowadzi dyskusję na temat migracji w sposób etyczny i kulturalny z poszanowaniem prawa innych do wyrażania i eksponowania własnych przekonań i systemów wartości, akceptując zdania odrębne od swojego i próbując nauczyć postawy tolerancji swoich dyskutantów.

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Egzamin

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. K. Strąk, E. Borawska-Kędziarska, *Zarządzanie granicami, polityka wizowa, azylowa i imigracyjna*, Warszawa 2011.
2. J. Balicki, *Imigranci i uchodźcy w Unii Europejskiej. Humanizacja polityki imigracyjnej i azylowej*, Warszawa 2012.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. S. Castles, M. Miller, *Współczesne procesy migracyjne*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2011.
2. M. Lesińska, *Inkluzja polityczna imigrantów we współczesnej Europie*, Warszawa 2013.
3. M. Pachocka, *Polityka imigracyjna i integracyjna Francji w okresie prezydentury Nicolasa Sarkozy'ego – zarys problemu, w: Wokół problematyki migracyjnej. Kultura przyjęcia*, J. Balicki, M. Chamarczu (red.), Warszawa 2013.
4. A. Gliszczyńska-Grabias, A. Śledzińska-Simon, *Pochodzenie rasowe i etniczne, w: Prawo antydyskryminacyjne Unii Europejskiej*, A. Zawidzka-Łojek, A. Szczerba-Zawada (red.), Warszawa 2015.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	18
Konsultacje	2	2
Czytanie literatury	10	10
Czytanie i analiza materiałów źródłowych	15	20
Przygotowanie pracy pisemnej	7	10
Samodzielne rozwiązywanie zadań	10	10
Przygotowanie do sprawdzianu	7	10
Przygotowanie do egzaminu	19	20
Suma godzin:	100	100
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	4	4

Ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	dr Anna Chabasińska
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	annaadamk@wp.pl
Podpis	Anna Chabasińska

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	ZBPiSK.10	
	Wydział	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	Kierunek	Bezpieczeństwo narodowe
	Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
	Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
	Profil kształcenia	Praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Mniejszości narodowe i etniczne a bezpieczeństwo
2. Punkty ECTS	4
3. Rodzaj przedmiotu	Obieralny
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	dr Anna Chabasińska

B - Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 4	W: (15); Ć: (15)	W: (10); Ć: (8)
Liczba godzin ogółem	30	18

C - Wymagania wstępne

Wiedza na poziomie licencjatu z zakresu wiedzy o społeczeństwie.

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	Wyposażenie studenta w wiedzę z zakresu funkcjonowania społeczeństw o zróżnicowanym składzie narodowym i etnicznym, a także sposobach rozwiązywania sytuacji kryzysowych w warunkach wielokulturowości.
CW2	Przekazanie wiedzy z zakresu udziału jednostki w kształtowaniu środowiska bezpieczeństwa poprzez uwzględnianie w czynnościach organizacyjnych i zarządczych w ramach instytucji, służb, inspekcji i innych podmiotów, różnorodności etnicznej i narodowościowej społeczeństwa.
Umiejętności	
CU1	Zdobycie umiejętności analizowania i interpretacji oraz zdobywania danych odnoszących się do zjawisk społecznych i kulturowych związanych z występowaniem różnorodności etnicznej i narodowej.
CU2	Zdobycie umiejętności posługiwania się normami prawnymi odnoszącymi się do funkcjonowania mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce i Unii Europejskiej.
Kompetencje społeczne	
CK1	Ukształtowanie postawy społecznej i etycznej opartej na poszanowaniu prawa i wartości moralnych wynikających z obecności środowisk mniejszościowych.
CK2	Wykształcenie zdolności podejmowania i prowadzenia dyskusji w klimacie wzajemnego szacunku i tolerancji wobec odmiennych poglądów.

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Kierunkowy efekt kształcenia
Wiedza (EPW...)		
EPW1	Student ma pogłębioną wiedzę o współzależnościach między strukturami systemu	K_W03

	politycznego państwa a kształtowaniem sytuacji społecznej i prawnej mniejszości narodowych i etnicznych. Dostrzega wymiar kulturowy i społeczny funkcjonowania mniejszości w obszarze bezpieczeństwa narodowego i światowego.	
EPW2	Student ma pogłębioną wiedzę na temat członków mniejszości narodowych i etnicznych jako podmiotów uczestniczących w kształtowaniu kultury środowiska bezpieczeństwa oraz historycznych i kulturowych uwarunkowań bezpieczeństwa.	KW06
Umiejętności (EPU...)		
EPU1	Student interpretuje zjawiska związane z występowaniem mniejszości narodowych i etnicznych w środowiskach: lokalnym, regionalnym i światowym, w tym procesy integracyjne i dezintegracyjne.	K_U01
EPU2	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną do analizowania i weryfikowania przyczyn konfliktów narodowych i etnicznych. Formułuje opinie na temat uczestnictwa mniejszości w życiu publicznym.	K_U2
EPU3	Student posiada umiejętność obserwowania i wyciągania wniosków na temat konieczności przestrzegania praw mniejszości jako gwarancji utrzymania bezpieczeństwa.	KU03
EPU4	Student posługuje się w sposób pogłębiony znajomością aktów prawnych regulujących sytuacje prawną mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce i Unii Europejskiej.	KU07
Kompetencje społeczne (EPK...)		
EPK1	Student akceptuje i szanuje odmienne poglądy, w tym dotyczące przekonań religijnych i systemów wartości mniejszości.	K_K05
EPK2	Student wykazuje tolerancję na różnice etniczne, kulturowe i religijne.	K_K11

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Cele, efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji	0,5	0,5
W2	Pojęcie mniejszości narodowych i mniejszości etnicznych. Zarys problematyki.	2,5	1
W3	Prawa mniejszości narodowych i mniejszości etnicznych w prawie międzynarodowym i polskim.	3	1,5
W4	Modele relacji większości i mniejszości. Procesy adaptacji-integracji-asymilacji.	2	2
W5	Dyskryminacja mniejszości w prawie i polityce.	2	1
W6	Współczesne źródła nacjonalizmu w Europie.	2	2
W7	Konflikty narodowościowe i etniczne w Europie.	3	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	10

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Cele, efekty kształcenia oraz metody weryfikacji.	0,5	0,5
C2	Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce. Charakterystyka, rozmieszczenie, udział w życiu publicznym.	3,5	2
C3	Program integracji społeczności romskiej w Polsce.	2	1
C4	Zjawisko stygmatyzacji na przykładzie białoruskiej mniejszości narodowej.	2	1
C5	Problem mniejszości rosyjskiej w kontekście bezpieczeństwa krajów bałtyckich.	2	1
C6	Wojna na Bałkanach jako przykład konfliktu cywilizacyjno-kulturowego.	2	1
C7	Religijny wymiar etniczności. Źródła zagrożeń.	2	1
C8	Kanadyjski model wielokulturowości.	1	0,5
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	8

G - Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M2 – Metoda problemowa, M4 – Metoda programowana	Projektor, laptop, wybrane akty prawa UE, wybrane akty prawne, tablica, mapa
Ćwiczenia	M5- Metoda praktyczna (ćwiczenia przedmiotowe, pokaz)	Projektor, sprzęt multimedialny, , wybrane akty prawne, tablica, mapa

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia (wybór z listy)
Wykład	-	P1 –Egzamin pisemny w formie opisowej
Ćwiczenia	F1 – Sprawdzian pisemny w formie opisowej F2 – Obserwacja/aktywność F4 – Wypowiedź / wystąpienie	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład	Ćwiczenia		
	P1	F1	F2	F4
EPW1	x	x		
EPW2	x	x	X	x
EPU1	x	x		x
EPU2		x	X	x
EPU3			X	x
EPU4	x	x	X	x
EPK1			X	x
EPK2			X	x

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
Ocena			
Przedmiotowy efekt kształcenia (EP..)	Dostateczny dostateczny plus 3/3,5	Dobry dobry plus 4/4,5	bardzo dobry 5
EPW1	Student ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych współzależności między strukturami systemu politycznego państwa a kształtowaniem sytuacji społecznej i prawnej mniejszości narodowych i etnicznych. Dostrzega podstawowy wymiar kulturowy i społeczny funkcjonowania mniejszości w obszarze bezpieczeństwa narodowego i światowego.	Student ma pogłębioną wiedzę na temat większości współzależności między strukturami systemu politycznego państwa a kształtowaniem sytuacji społecznej i prawnej mniejszości narodowych i etnicznych. Dostrzega wymiar kulturowy i społeczny funkcjonowania mniejszości w obszarze bezpieczeństwa narodowego i europejskiego.	Student ma pogłębioną wiedzę na temat współzależności między strukturami systemu politycznego państwa a kształtowaniem sytuacji społecznej i prawnej mniejszości narodowych i etnicznych. Dostrzega wymiar kulturowy i społeczny funkcjonowania mniejszości w obszarze bezpieczeństwa narodowego i światowego.
EPW2	Student ma wiedzę na temat niektórych członków mniejszości narodowych i etnicznych jako podmiotów	Student ma pogłębioną wiedzę na temat większości członków mniejszości narodowych i etnicznych	Student ma pogłębioną wiedzę na temat członków mniejszości narodowych i etnicznych jako podmiotów uczestniczących w

	uczestniczących w kształtowaniu kultury środowiska bezpieczeństwa oraz niektórych historycznych i kulturowych uwarunkowań bezpieczeństwa.	jako podmiotów uczestniczących w kształtowaniu kultury środowiska bezpieczeństwa oraz wybranych historycznych i kulturowych uwarunkowań bezpieczeństwa.	kształtowaniu kultury środowiska bezpieczeństwa oraz historycznych i kulturowych uwarunkowań bezpieczeństwa.
EPU1	Student interpretuje podstawowe zjawiska związane z występowaniem mniejszości narodowych i etnicznych w niektórych środowiskach lokalnych, regionalnych i światowych. Dostrzega istnienie procesów integracyjnych i dezintegracyjnych.	Student interpretuje zjawiska związane z występowaniem mniejszości narodowych i etnicznych w środowiskach lokalnych, regionalnych i światowych. Dostrzega istnienie procesów integracyjnych i dezintegracyjnych. Umie je interpretować.	Student interpretuje i krytycznie ocenia zjawiska związane z występowaniem mniejszości narodowych i etnicznych w środowiskach lokalnych, regionalnych i światowych. Dostrzega istnienie procesów integracyjnych i dezintegracyjnych. Samodzielnie poddaje je krytyce.
EPU2	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną do analizowania i weryfikowania przyczyn niektórych konfliktów narodowych i etnicznych. Formułuje podstawowe opinie na temat uczestnictwa mniejszości w życiu publicznym.	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną do analizowania i weryfikowania przyczyn wybranych konfliktów narodowych i etnicznych. Formułuje opinie na temat uczestnictwa mniejszości w życiu publicznym.	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną do analizowania i weryfikowania przyczyn konfliktów narodowych i etnicznych. Formułuje pogłębione opinie na temat uczestnictwa mniejszości w życiu publicznym.
EPU3	Student posiada umiejętność obserwowania i wyciągania podstawowych wniosków na temat konieczności przestrzegania praw mniejszości jako gwarancji utrzymania bezpieczeństwa.	Student posiada umiejętność obserwowania i wyciągania wniosków na temat konieczności przestrzegania praw mniejszości jako gwarancji utrzymania bezpieczeństwa.	Student posiada umiejętność pogłębionego obserwowania i wyciągania wniosków na temat konieczności przestrzegania praw mniejszości jako gwarancji utrzymania bezpieczeństwa.
EPU4	Student posługuje się w sposób pogłębiony znajomością niektórych aktów prawnych regulujących sytuację prawną mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce i Unii Europejskiej.	Student posługuje się w sposób pogłębiony znajomością wybranych aktów prawnych regulujących sytuację prawną mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce i Unii Europejskiej.	Student posługuje się w sposób pogłębiony znajomością aktów prawnych regulujących sytuację prawną mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce i Unii Europejskiej.
EPK1	Student akceptuje i szanuje odmienne poglądy, w tym dotyczące przekonań religijnych i systemów wartości mniejszości.	Student akceptuje i szanuje odmienne poglądy, w tym dotyczące przekonań religijnych i systemów wartości mniejszości.	Student akceptuje i szanuje odmienne poglądy, w tym dotyczące przekonań religijnych i systemów wartości mniejszości. Inspiruje pozostałe osoby do akceptacji i wspierania odmienności.
EPK2	Student wykazuje w stopniu podstawowym tolerancję na różnice etniczne, kulturowe i religijne.	Student wykazuje tolerancję na różnice etniczne, kulturowe i religijne.	Student wykazuje tolerancję na różnice etniczne, kulturowe i religijne. Swoją postawą inspiruje pozostałych studentów.

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Egzamin

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. J.J. Prece, *Prawa mniejszości*, Warszawa 2007.
2. *Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce po II wojnie światowej*, red. S. Dudra i B. Nitschke, Kraków 2010.
3. M. Budyty-Budzyńska, *Socjologia narodu i konfliktów etnicznych*, Warszawa 2010.
4. S. Pawlak, *Ochrona mniejszości narodowych w Europie*, 2001.
5. *Integracja czy dyskryminacja. Polskie wyzwania i dylematy u progu wielokulturowości*, red. K. Iglicka, Warszawa 2003.
6. *Mniejszości narodowe w Europie Środkowo-Wschodniej po upadku komunizmu*, red. B. Halczak, Zielona Góra 2006.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. *Kwestia romska w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego*, red. E. i T. Szyszlakowie, Wrocław 2013.
2. *Wzory wielokulturowości we współczesnym świecie*, red. K. Golembo, T. Paleczny, E. Wiącek, Kraków 2006.
3. S. Wojciechowski, *Nacjonalizm w Europie Środkowo-Wschodniej*, Wrocław 2000.
4. A. Appadurai, *Strach przed mniejszościami. Esej o geografii gniewu*, Warszawa 2009.
5. T. Modood, *Multikulturalizm*, Poznań 2014.
6. P. Savidan, *Wielokulturowość*, Warszawa 2012.
7. *Prawo antydyskryminacyjne Unii Europejskiej*, red. A. Zawadzka-Łojek, A. Szczerba-Zawada, Warszawa 2015.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	18
Konsultacje	2	2
Czytanie literatury	25	30
Przygotowanie do pracy pisemnej	10	15
Przygotowanie prezentacji	18	20
Przygotowanie do egzaminu	15	15
Suma godzin:	100	100
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	4	4

Ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	dr Anna Chabasińska
Data sporządzenia / aktualizacji	31.08.2017
Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	annaadamk@wp.pl
Podpis	Anna Chabasińska